„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, а уторком на по табака.

ЦЕНА ЈЕ за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију
на годину 32 дин., на по године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Георгијевића на главној пијаци.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 89. У НОВОМ САДУ У УТОРАК 9. ЈУНА 1892. ГОДИНА XXVII.

ВЛАСНИК: СЛАВКО СВЕТ. МИЛЕТИЋ. | ГЛАВНИ УРЕДНИК: СТЕВАН ЈОВИЋ.

БИЛАНСА.

VII.

Дакле, да проговоримо о т. з. „странци права“ односно о странци др. Анте Старчевића. Ми смо, да будемо искрени, у неприлици што о њој да речемо. Тешко је о њој озбиљно говорити а нама никако није до шале. Покушаћемо колико толико да будемо озбиљни.

Творци те странке јесу др. Анте Старчевић и пок. Евген Кватерник. На сабору год. 1861., кад се та странка појавила, није ју узимао нико озбиљно и она није могла да скупи ни најневнатнији број присталица, изузев нешто гимназијских ђака и ђака на постојалој правничкој академији (али и тих је било врло мало), који су по сокацима „белога“ Загреба викали: живео Старчевић! Па ни Старчевић ни Кватерник нису се могли у свему сложити.

Но кад је сео на банску столицу бан барон Левин Раух онда је на брзо тој странци одзвонило, изчезла је, нестало је потпуно, те се само у ступцима шаљивог листа (или боље памфлета) „Звекана“ знало да она још мрвицу живе али не као странка, него као слуга бана Рауха, грдећи до зла Бога све оно што је било у Тројединци иколико паметнијега и поштена.

Па кад је видела да те грдње апсолутно ништа не помажу, јер се нико на њих није ни освртао, онда је смислила смешну харлекинаду да свет о њој проговори, угледајући се на „славна“ дела Херострата у старо-грчко доба.

Кватерник навукао на себе црвену кабаницу, натукао на главу црвену капу па пошао у бившу огулинску регименту, међу Србе, да се тамо прогласи хрватским краљем и настаде комешање, познато под именом „раковичке буне.“ Врло чудновато; „хрватски краљ“ тражи своје краљевство међу Србима!

И збиља Кватерник нашао нешто озлојеђене српске раје, која се скупила око њега па је неко, али врло кратко време, изгледало да ће планути сва горња Крајина. Ухватише жива Србина мајора пок. Рашића, граничарска војска некако се отезала али за мало. Скочише на оружје храбри граничари, похрлише чак из оточке регименте, затекоше „краља“, возећег се у „сјајним“ каруцама и, бога ми, без икаква респекта убише га а његов „први министар“ Ракијаш замагли преко границе у Турску. И тако се сврши та смешна али иначе врло жалосна епизода, јер су заведене добричине морале жестоко испаштавати грех „краља“ Кватерника.

Ово је био горопадан удар за „странку права“, јер је она услед тога са свим изданула те јој није било нигде трага док приморци у срезу краљевичком год. 1878. (ако се не варамо — немамо при руци дата, те пишемо ово, онако, из сећања), из пркоса према Мажуранићу, не изабраше за народног посланика др. Анту Старчевића. Ко зна, да не беше тога пркоса, да ли би „стари“ и данас још седео у сабору.

Но, сад било како било — „стари“ је дочепао се сабора и стао да „грми“ по свом обичају а та грмљавина годила је онима, који нису волели Мажуранића а доцније Пејачевића, а још доцније Куен-Хедерварија, те је та странка почела да расте као печурке кад на њих падне киша. Уз „старога“ дошао је у сабор и „млади“ — уз Анту, Давид Старчевић па било ужасне буке, док се није догодила она „фина“ сцена у сабору, кад бана Куен-Хедерварија хтедоше Старчевићанци да истуку и избаце на поље.

Е, онда се бан осовио на ноге јуначке па удри по братији. Тушкана осудише на затвор и узеше му докторство а, боме, то исто учинише и са Давидом Старчевићем (сад, јесу ли били криви, нису ли били криви, ми не знамо — али свакако онако не достојне призоре у сабору нису смели инсценирати) и — стишала се мало Старчевићанска бура, странци почеше падати крила, док их њој сасвим не подрезаше пригодом сада обављених саборских избора, где је — и ако не сметаше „Обзораши“ а и влада је по мало зажмурила — могла извојевати само 8 мандата, дакле ни толико, да може у сабору подносити самосталне предлоге. Sic transit gloria mundi (Тако пролази слава светска)!

А сад да видимо шта хоће та странка. Она хоће ни више ни мање да уједини све „хрватске земље“: Корушку, Крањску, Горицу, Градишку, Трст, Истру, Хрватску, Славонију, Далмацију, Црну Гору (јер је Србин по пореклу др. Август Харамбашић пронашао да су тамо „згољни Хрвати“), Херцеговину, Босну и по свој прилици и Србију, бар до Мораве — па да онда све те земље скалупи у једну државу под владом узвишене куће хабсбурško-лоренške.

Е па лепо; сад не знамо да ли ће баш Словенци у Корушкој, Крањској, Градишки, Горици, Трсту и у једном делу Истре хтети бити „планински Хрвати“, но да Срби у Далмацији, Црној Гори, Херцеговини, Босни а и они од Дрине до Мораве никако немају воље да буду Хрвати — то за извесно знамо а, чини нам се, да то баш не бегенишу ни Срби (или по Старчевићанску: „влашки накот“) у Срему и у Хрватској и Славонији.

Требало би дакле најпре тај свет капацитирати да приволи на ту замисао — но, како су то све тврде главе, бојимо се, да то неће никако ићи, па како онда скалупити ту „велику Хрватску“? Пара (новаца) нема да би човек могао купити евентуалне „продане душе“, а, вере нам, бар у колико ми знамо, нема ни војске са пушкама, бајонетима и топовима да би човек могао да стане на реп тима „бунтовницима“ — па како онда? Или можда мисле вође „странке права“, да ће тај свет понешто учинити за вољу њихове лепе браде, или за вољу нове докторске титуле г. Августа Харамбашића, или за вољу ново смишљене лепе виле (летњиковца) г. Стевана пл. Милетића, или за вољу „финансијског генија“ г. др. Јосифа Франка (чисто хрватско име!)? Нека нам се не замери, али ми врло сумњамо да би то могло тако бити.

Но, рецимо све кад би и било новаца, пушака, бајонета и топова па кад би било и жестоке симпатије за браде горе речене господе или за „величајну мудрост“ старога Анте, има још нека закачаљка, која прети да ће се та „феноменална“ замисао расплинути као оно у пустарама Африке Фата Моргана (слике у магли: вароши, села, река итд.) кад се хоћеш да њој приближиш.

Која је то закачаљка, о томе морамо да расправљамо у идућем чланку, пошто нам је простор у данашњем броју нашег листа и сувише мален.

Поглед по свету.

— Прошлог уторника свршили су се избори у Белгији. Клерикална странка је на изборима однела победу али ипак није добила у сенату ни у заступничкој кући већину од две трећине, потребну да се прихвати ревизија устава; с тога је с овим изборима либерална странка потпуно задовољна. Приликом избора на многим местима дошло је до изгреда, бирачи су се тукли с полицијом и жандарима. Белгија припада реду најпросветљенијих држава, па ипак тамо се води верска фанатична борба — тамо, као нигде, данас су на власти клерикалци.

— Јављају из Рима: пошто је примљен закон о контроли при изборима, на предлог Тоалрдијев одложена је данас комора на неизвесно време. Пре но што су седнице закључене добио је реч Имбриани и упитао шта је са његовом интерпелацијом односно путовања краљ. супружника у Потсдам, и унапређења африканског крвника Валдисера за генерал-лајтнанта. Тражи, да се на та питања одговори. Посета краљ. супружника немачком цар. пару било би понижење. (вичу: доста, ћути будало!) Председник Бианкери: поштовани Имбриани, ви нисте овлашћени, да о тој ствари изјављујете своје мишлење, да судите о њој. Имбријани: (скоро ван себе) шта? нисам овлашћен? Ја овде стојим по вољи и заповести италијанскога народа, коме су владајући кругови до сада дерали кожу с леђа без икакове одговорности. (вика). Та тројно-савезна политика, са којом ви Италију мучите, обележава вас као вликовце. Краљевским супружницима, који ће ту срамоту још и потврдити својим путем у Потсдам, желим, да изломе ноге (ужасна вика). — Сва комора диже се после ових речи — једногласно закраћиваше Имбријанију реч. Имбриани је брисао зној са чела а Бианкери довикну му ове речи: као тумач осећаја свију посланика ја велим: нека је сретан пут краљ. супружницима у Потсдам. (одобравање). Пријатељи изведоше раздраженог Имбрианија из дворане.

Господину Павлу Јовановићу

ВЛАСНИКУ „СРБОБРАНА“

у

Загребу.

Ти си проговорио, Павле брате, па морам и ја. Морам признати да је твоја посланица уредништву „Заставе“ и г. Васи Ђурђевићу написана са свим достојно, само да си боље пазио шта ћеш да напишеш у почетку и на свршетку.

Ти говориш о некој дружиници око „Заставе“ која подло и душмански одапиње своје стреле против српске самосталне странке итд. а наравно у ту дружиницу рачунаш мене и моје сараднике.

Оно „подло“ — то, брате, враћам ти у-

ЛИСТАК.

ИСПИТИ ЗРЕЛОСТИ.

Страшни дани озбиљни настају и опет за стотине и стотине њих дозреле омладине на средњим школама — то су дани матуритета, испита зрелости: где тек наста-ше, где богме већ и прођоше. Испити за испитима на све стране по местима и варошима, где је гимназије, ил реалке ил школе трговачке.

Живот је, кажу, читав низ испита без престанка; у те испите броји се у прве, што голем део школске омладине мора да полаже — тај испит зрелости. Са страхом и трепетом чекају тај страшни дан ђаци дозрелци, па чак и они који су вредни и озбиљни; јер на том испиту не решава увек вредноћа и заслуга ђачка, него често и пуки случај; да ђак на испиту прође ил падне. Свако предавање и учење данас је, макар само у тој мери, колико се ради у средњим школама, тако рашарено и учевно градиво тако огромно, да је готово немогуће ученицима све то сасвим савладати и како ваља, без икоје закачаљке — па и најбољи ђаци, који иколико љубе истину, кад су претурили испите, признају: да им је помогла „срећа“. Жешће критике од ове не може бити у погледу „испита зрелости“, како се данас практикују.

Неможе се тајити, да се данас приликом испита много више тражи од испитаника, него што је то било пре неколико година. Дечак, који стоји на прагу младичкога доба треба да за цигло по сата даде рачуна о томе, што је у времену од дванаест година научио и у својој памети прекувао. Он треба не само да покаже у колико је разумео научни материјал, него треба и да покаже, како мисли о случајно датој му теми књижевној, историчкој и реално-знанственој, у кратко да покаже: колико је дозрела његова научна спрема. У том може се смело тврдити, да нема много врло васпитаних и одраслих људи, који би се смели да подвргну ex abrupto такој проби, каква се захтева од наших абитуријената, а исто тако се може тврдити да већи део од њих неби могао сретно проћи ту пробу, кад их од пропасти неби сачувало благоволење професора и испитних повереника.

Ми држимо, да су испити зрелости у њиховој данашњој форми са свим нелогична и непрактична уредба. Професор на једној гимназији и реалки, који је под својом управом имао своје питомце пуних осам година, који је најтачније лично упознао све њихове особине, способности и слабости, који два пут у години врши класификацију на основу тачних испита: тај ће знати најбоље а заиста и без испита, који је од његових питомаца постигао научну зрелост а који још није.

Па што вреди за појединог професора, то вреди у још већој мери од целог професорског збора и равнатеља. За све те управитеље и васпитатеље младежи јесте испит зрелости, по данашњем његовом начину, свакако много незгоднији и неприличнији, него за саме ђаке. Један савестан и добро желећи професор, који није утонуо у формализму његовога звања, врло болно осећа, кад мора да ускрати сведоџбу зрелости младићу, који се за време својих наука показао марљивим и интелигентним и који је чврст у научном предмету, у колико се то захтева у школи — јер тај младић не може, да на задовољство одговори на питање, које је случајно добио, дочим добро пролази ноторно рђав ђак, који је код квалификације једва некако испливао, па је код испита зрелости добио незнатна питања, на која је случајно могао да одговори. Према томе су дакле данашњи испити зрелости нека игра среће, код које нема никаква смисла за праведност, и која нема ни ту корист, да препречи, да се сувише неспособних елемената не одаје вишој науци. Ти су испити баш за способније главе врло опасни а нема сумње, да је у том погледу реформа врло потребна.

Због тога баш од свег срца бегенишемо веселе онима младићима, који су сретно пребродили ову прву потешкоћу у њиховом животу. Данас се захтева од младежи толико, да је само захвалити њезином веселом темпераменту, што не подлегне страху пред толикима захтевима, којима се оптерећују. Једва су прошли испити зрелости, долази војничка добровољачка година и официрски испит. Онда државни испит и ригорозум на свеучилишту, код кога опет одлучује пуки случај а не заслуга. А најжалосније јесте, да, кад је све то сретно прошло и кад се постигла тешко ишчекана циљ, онда тек ступа млади научењак пред најтежи од свих испита т. ј. ступа у борбу за живот и нема гаранције, да неће пропасти у великом жалосном мору душевнога пролетаријата, који постаје све већи и већи те прождире небројене егсистенције. Но, томе ће се тек онда помоћи, кад порасте поштовање према поштеној радњи, кад оно постане општије него што је данас, кад ишчезне предрасуда: да је мање вредан рад занатлијски, инпустријски и трговачки, него ли је то н. пр. дипломатска каријера Садањи абитуријенти нека дакле у својој оправданој радости не заборавe на то, да им још предстоји тешка борба, најтежа од свих и да ће само њихова снажна, озбиљна и неуморна воља и ако своју циљ енергично увек држе пред очима, омогућити најваљанијима од њих да постигну ту своју циљ. Полутанство, које може да пролази код обичних занимања, тешка је клетва у ученој каријери, па многи иначе ваљан млад човек, жали Боже, доцкан се уверио, да је то тако и да је брод његова живота, који је из средње школе весело запловио у бели свет јадно се скрхао у борби са потешкоћама живота.

„В. Т.“

право онако како си га мени послао, можда ће ти још кад требати па ти велим: да си на кривом путу. Дружиница у редакцији „Заставе“ управо је толика колика у редакцији „Србобрана“ и та дружиница није никада одапињала „своје стреле“ ни на „Србобран“ ни на српску „самосталну“ странку, ни на њезине угледне људе ни на тебе. То се теби сањало, брате.

Ја нисам никада ни у којој прилици, ни казао ни написао да си ти замакнуо за Голеш-планину — да си постао Вук Бранковић. То су, брате, говорили и писали твоји највернији и најбољи присталице а да је то ушло у „Заставу“ томе си **ти крив**, брате Павле.

Ти си сео на Олимп, брате, па си гледао онако с висока на мене, „Заставу“ и све Србе у Угарској, ти се ниси хтео нама приближити, ти нас ниси хтео о ничем известити, ти ниси хтео с нама споразума. Ти си хтео „Заставу“ деградовати на провинцијални лист угарски, ти си њој хтео запушити уста да не пише о ничем него о приликама у Угарској, ти си хтео да се никад више не поврате Милетићева времена где смо сви Срби, без разлике — живели у Тројединци или у Угарској — били једно тело и једна душа. А ти се ниси сетио да је „Застава“ много и много старија од „Србобрана“, да је она пробудила политичку свест у овостраном Српству, па да она неће и не сме устукнути ни пред „Србобраном“, ни пред којим другим листом.

И није чудо, кад ни ти ни твој ђенералштаб не хтедосте ни мене ни „Заставу“ известити о томе: шта сте ви тамо смислили и шта ћете да радите, да ми овде много што шта нисмо разумели, па смо морали поверовати твојима присталицама и дати им одушке у „Застави“, јер „Застава“ није и не ће да буде само провинцијални лист „угарских“ Срба, него је она свесрпски лист, она је орган радикала, па мора да отвори своје ступце у првоме реду радикалима, кад мисли да пишу истину.

А одкуда сам могао знати ја да су твоји кортеши у блудњи са својим претпоставкама, кад ме **ти** о ничем известити не хтеде?

Ergo, ко је крив, брате Павле?

А шта велиш на твоје очевидно лажне дописе из Београда као н. пр. онај у последњем броју „Србобрана“: да је члан „Заставине“ редакције неки Миодраговић, бивши сарадник земунског „Новог Времена“ и Чавраков. (Та за бога, „Ново Време“ је за изборне борбе чврсто стојало уз „Србобран“ а против „Заставе“!)? Реци ти, брате, твоме дописнику: Нека се он рађе бави својим глумачким звањем а не гадним интригантством То је могло, на жалост упалити, у погледу сарајевског „Напретка“, али не може и не ће никад у погледу „Заставе“. (Њу чита многобројна публика и она најбоље види: да ли „Застава“ шурује ма с којом владом, што код други листова није баш тако јасно.) Таки лажни дописи, брате, брукају само „Србобран“ и никога другога.

Оно, што ти натуцаш: да сам ја некад „из табора Старчевићанског иза и пред Голеш-планином нападао на све што је српско и Србину свето“ — ја сам љубопитан како би ти то **доказао**, брате Павле. И теби ће ваљда као оракул послужити „Српски Глас“ — само се чувај, брате, да не наседнеш с твојим доказивањем. „Срп. Глас“, брате, лаже, грдно лаже, та то му је занат да лаже а не износи никад **доказе**; наравно, јер лаж и докази то су две противне ствари. Па ако и теби годи да ступиш у коло лажаца, од мене ти просто; ја ћу мирно сачекати твоја разлагања. У осталом све и да је истина што се износи из моје прошлости — зар данас не вредим ништа кад сам се поправио и браним Српство и српске интересе?

Ја би теби, брате, имао много још што шта рећи — но, не ћу обзиром на закључке конференције наших једномишљеника, одржане у прошлу недељу.

Ја мислим, брате Павле, ако хоћеш слоге и мира, да би требало за будуће између „Србобрана“ и „Заставе“ више искрености и споразума — та два смо листа с једне гране — и не би никада избијале на површину онаке ствари какве су, на жалост, избиле, нити би се нас два јавно објашњавати морали.

Да си ми здрав, брате Павле!

Стеван Јовић
гл. уредник „Заставе“.

Уметност.

Вајарска и сликарства изложба у Бечу.

2. Сликарство.

У мом првом чланку говорио сам о изложеним предметима, који спадају у пластику, а сада ћу се мало дуже забавити са сликама. Слика има врло млого изложени, до 900, али од тог броја могли су одборници критичари, равнодушно једну трећину изложени слика сасвим изоставити, јер ти радови нити се одликују композицијом, нити колоритом. Ова изложба није показала много генијални ни прави уметника, али зато је показала врло много сликара без икаквог већег дара. На овој изложби највише су заступљени „Landschaft“-и, који човека могу доста занимати, ако је композиција лепа, или ако је уметник вештак у слагању боја, тако, да тада те боје попуне ону празнину у композицији; али ако један ландшафт не показује ни један од тих захтева, онда је он врло досадан, монотон и није за изложбу, а таки ландшафта има прилично на овој изложби Ту су вам изложене лепоте и дражи дана и ноћи, ту су вам шуме са својим горостасним дрвећем, море тио или узбуркано са својим галијама, ту вам је поље са својим шареним цвећем, стадом и пастиром, ту је река са својим зеленим обалама, брдо са својом облигатном маглом и лето са својим цвећем и зима са својим снегом. Све је то врло много заступљено у разним варијацијама, али зато има много мање слика који се баве човеком. Јер реку, гору, цвеће, воду, овцу и гуску ако хоћеш најприродније да представиш, није толико тешко, јер гуска остаје још увек само гуска, али представити човекову душевну борбу, изразити природно његове осећаје, ту је поред даровитости нужно и друго знање и друга спрема. Али зато опет има овде изложени радова од први уметника, од сликара који уживају светски глас. Први је међу њима Фр. А. Каулбах са својом сликом „Полагање тела Христовог у гроб“. У томе делу опажа се одма велики уметник у боји и силан таленат у цртању. Замисао тог рада, већ је доста пута обрађивана, али је опет и та стара мисао од овог великана вештачки изведена. Том великом уметнику пребацују неки критичари, што је Марију Магдалену представио са онако црвеном косом, и што је њеном оделу дао ону љубичасту боју. Дивни су још његови портрети, где се показује као велики и генијални уметник. Он види најсавршенија дела у природи, која под његовом оловком постају најсавршенија дела у уметности. Та ко би могао скинути поглед са његове поносне „Римљанке“ и са оне лепе „Плавојке“. Још никад нисам видео онако изразити очију као у те плавојке, па онда боја њене коже, која се одликује ретком финоћом. И остале женске главе које је тај уметник изложио, све се одликују неизмерном љупкошћу и савршеном лепотом. Ми обични људи, мали и незнатни, готово да завидимо том генију, који је био тако сретан, да дуго гледа те анђеоске створове.

Други врло женијалан сликар, то је Габриел Макс. Он је изложио два своја рада, чији су правци сасвим различити. Као што се у многим његовим сликама опажа мистичан правац, тако исто и овај његов рад „Die ekstatische Jungfrau Katharina Emmerich“ није остао недодирнут од мистике. У свима његовим сликама нагиње он много трагичноме, многа његова слика побуђује у гледаоцу силно сажалење, а многи његов рад нерве у човеку дражи. Он је кадар у својој слици најлепше спојити сентименталност са ужасом.

Осим те слике изложио је Макс још један рад „Affengjary“. Како је верно и сасвим природно нацртао на тој слици мајмуне. То дело квалификује Макса као једног од најбољи натуралиста. Слика заиста показује силан дар уметников за правац реални, и да се он није одао мистици, религији и метафизици, био би један од највећи сликара реалиста, јер она натуралистична и врло карактеристична истина, са којом су те гадне животиње представљене, мора побудити у сваком гледаоцу силно дивљење.

Енглески сликар Рајд, који је добро познат бечком изображеном свету, изложио је опет две слике и то „Бродолом“ и „Неугодна вест“. Пређашњим његовим сликама пребацивали су критичари, да су то биле само скице са хрђавим колоритом. Ови пак радови већ су му савршенији, али опет онај плавичасто-зелени тон слика, још је доста монотон. Заиста је уметник кадар врло природно представити и нацртати како појединца човека, тако исто и поједине групе људи. Слике нам изгледају лепе, ако их из далека посматрамо, али приђемо ли ближе самим сликама, тада нестаје испред наши очију они насликани људи, и ми видимо само неке потезе боја.

Две колосалне апотеозе немачком цару Фридриху од Ф. Келера и Фр. Шуха, добро су нацртане, али сликар није кадар својом кичицом да нам представи хисторичну особу. Праву апотеозу томе човеку у стању је написати само историчар.

„Прометеј од А. Хиршла. Композиција је добра. Лепе ћери Океја̂на облетају стењу, за коју је прикован Прометеј, коме орао Јупитеров срце кљује. Тела ти Океаница врло су лепо представљена, само она води из које те Океанице излазе, изгледа нам као замрзнута маса од емаила, у чијим се удубинама налази снег.

(Свршиће се.)

Вести из места и са стране.

Испити зрелости. Јуче су у овдашњој српској великој гимназији почели усмени испити зрелости и испитима је пропуштено 17 ђака. Од стране владе као повереник присуствује испитима г. др. Оскар Ажбот а од стране патроната г. Ћирић, новосадски прота.

Испити на карловачкој богословији отпочињу у четвртак 11. 23. о. м. Мед слушаоцима опажа се међу тим страшна узрујаност и незадовољство. Ове године су испити и сувише рано, према свршеном материјалу, а тим још раније, пошто се од стране професора, а нарочито ректора тако прети, као да неће ни половина положити. С тога се једна трећина слушалаца спрема, да отступи, пошто им је пад већ напред пророкован, јер славна господа професори веле, да ће млого захтевати.

„Јавор“ престаје. У колико нас извештавају „Јавор“ ће престати, да излази. Баштован др. Огњановић слабо је надгледао „Јаворово“ грађе и оно је усахнуло. Ми ово морамо жалити, да у нас не могу опстати два књижевна листа и жалимо, да престаје „Јавор“ — али осуђујемо најоштрије његова уредника, који је овоме највише крив, услед његова познатог а некоректног понашања. Но, говорићемо о томе још, јер на опелу „Јавор“ заслужује једно надгробно слово.

Велика вода. Последњих недеља начинила је вода на више места велике штете земљеделцима, разливши се у старе резервоаре негдашњих ритова. Но како надолажење воде још није престало, разлио се Дунав дуж обале те је и код Новог Сада изашао из свог корита. Код дрвеног моста с једне стране обале допр'о је већ до бедема мостобрана, те су и сви шанцеви пуни воде. Услед таког растења воде, образовала се у новосадском магистрату комисија за случај поплаве. Иста се сваки дан састаје и води бригу о тим, какве ће мере предузети у случају поплаве, да нас она не би неприправне затекла. По најновијим вестима горњих листова можемо се надати, да ће нас несрећа поплаве срећно мимоићи, пошто је вода горе већ почела опадати, то ће и код нас кроз 8—10 дана — већа маса проћи ће кроз скучено грло код Новог Сада — почети опадати.

У недељу 7. т. м. било је стање воде код Тителa 4·62, код Гомбоша 6·15, код Новог Сада 4·62, код Пожуна 5·00, код Ђура 5 50, код Пеште 5·68 и Мохача 6·60 цм. До 8. јуна нарастао је Дунав код Новог Сада за 12 цм.

Велика вода носи и своје жртве. Од прошле недеље до данас било је четир случаја утопљеника. Јуче се удавио Стеван Малчић, слуга на мађарској агенцији, који се налазио на пристаји о коју је ударила лађа а он се стрмоглави у Дунав и утопи се. Несрећни човек оставио је четворо деце за собом.

С—л.

Један уникум новинарске дрскости. Званичне „Narodne Novine“ у своме 17. броју доносе на уводноме месту чланак: „Велики жупани и котарски предстојници код избора“ и ту се између осталих чудеса износи и ово, које је најзанимљивије, јер доказује уникум новинарске дрскости: „U Hrvatskoj, od kad živi na ustavnu, do ovih nije nikada bilo izbora slobodnljih — za opoziciju“. А кад знамо, да су код ових избора жупани и предстојници употребљавали против опозиције најгаднија и најбруталнија средства, да су жандари затварали изборнике, да су владини бирачи и по два и по три пута гласали, па поверујемо „Narodnim Novinama“, да до ових избора није било никад слободнијих, онда можемо појмити какова се тек слобода код пређашњих избора вршила, па и код оних пређашњих одкад данашњи бан бануje. На пређашњу изборну слободу морамо се грозити а ове скорашње гнушати!

Новије вести.

Берн. Народно веће закључило је са 15 против 13 гласова, да се може за утврђење Сен-Мориса издати сума од 2,100.000 франака, па је наложило савезном већу, да испита ствар о утврђењу цесте Св. Бернхард-Мартиљи-Тетеноаз-Шамни.

Брисел. Министарско веће закључило је сазвати обе куће народне скупштине између 1 и 7 јула.

Париз. Интересоване власти одобриле су намеру француске владе, да изведе блокаду морске обале Дахомејске.

Петроград. Течајем месеца јуна очекивају се овде грчка краљица Олга и румунски престолонаследник принц Фердинанд.

Београд. У суботу обављен је свечаним начином укоп регента Протића. За мртвачким сандуком ишао је краљ са регентом Ристићем, онда чланови покојникове породице, регент Белимарковић и дипломатски збор. У 6 сахати по п. стигао је спровод на гробље, па је сандук уз пуцњаву топова спуштен у гробницу. Краљ је ишао у спроводу од саборне цркве до конака.

ПРИПОСЛАНО.*)

Уредништву „Заставе“ у месту.

У прошлом 88. бр. Вашега листа једном белешком свраћате пажњу потписатога на допис из задарске околине, приметив уједно „да се дописник подписао пуним именом, а исти, г. Шарић парох, потврдио је, да је све онако“.

Поменути допис управљен је злонамерно против моје части, која ми је милија од самога живота, па зато молим да штампате и ово: Нисам ја никад ничије проневерио, ни колико је црно испод нокта, а позивам г. Јована Шарића нека каже јавно: да ли сам што и колико њему проневерио, па ће се видети како је далеко од истине оно, што дописник из задарске околине против мене износи.

С поштовањем

А. Пајевић.

*) За ствари под овом рубриком не одговара уредништво „Заставе“ ни у ком погледу.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Изишао је 23. број

„СТРАЖИЛОВА“

са овом садржином:

Коњаник, дивљак, страхотник. (По Хамерлингу.) Песма. Од Змајована. — Ти си као убав цветак... (Х. Хајне.) Песма. Од Благоја Бранчића. — Хане дан. Од Драгутина Ј. Илијћа. — Нови свијет у старом Розопеку. Прича Сима Матавуља. (Наставак.) — Поука: Славни људи у историји и биографији. (Поводом Милутиновићеве стогодишњице.) — Књижевност: Бранич српскога језика. Од Јована Живановића. — Ковчежић: Књижевне белешке. Смесице. Поправка.

„Стражилово“ излази сваке недеље на читавом табаку. Цена му је на четврт године 1 ф. 25 нов. на по год. 2 ф. 50 нов. На целу год. 5 ф. — Претплата се шаље књижари Луке Јоцића у Н. Саду.

✝

Тужним срцем јављамо свима сродницима и пријатељима, да нам се наш незаборављени отац, брат, свекар, стриц, дед, шогор и теча

ГАВРА МИЛАДИНОВИЋ

после дугог и тешког боловања у 67-ој години живота свога дана 5. (17.) о. м. у 12 сахата пре подне у вечност преселио.

Тело незаборављеног нам покојника предано је по обреду српске православне цркве у недељу 7. (19.) о. м. после подне у 3 сахата матери земљи.

Вечна му успомена!

У Митровици, 5. (17.) јуна 1892.

Ожалошћена породица: др. Миливој Миладиновић, др. Жарко Миладиновић, синови, Милолика Миладиновић, кћи, Паја Миладиновић, брат, Тина Бошковић рођ. Миладиновић, Перса Каленић рођ. Миладиновић сестре, Даринка Миладиновић, Милена Миладиновић снахе. Радивој Миладиновић, унук, Стеван Миладиновић Панта Каленић синовци, Стеван Моловић, парох, шогор, Јулита Моловић, шогорица, Добривој Моловић, Лепосава Моловић, нећаци.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Српска православна црквено школска општина у Бијељини, овим расписује стечај за двије учитељске силе, и то:

1. Једног учитеља, који мора бити вјешт хармоничном појању, да је у стању управљати са пјевачким хором. Годишња плата као учитељу 600 фор., као хоровођи 200 фор., у име стана и огрева 90 фор., које ће заједно у редовним мјесечним оброцима примати. Натјецатељ има свједочбама доказати, да је оспособљен за учитеља на српским школама, да је Србин православне вјере, и да је вјешт црквеном појању, које му у дужност спада.

2. Једну учитељицу, која мора са исправама о учитељској способност доказати, да је оспособљена са добрим успјехом за учитељицу на српским школама. Годишња плата 400 фор., у име стана и огрева 90 фор., које ће редовно примати.

Молитељи који желе предујам, као путни трошак, одбија им се од припадајућег берива.

Сви они који желе на ова мјеста компетовати, имају се најдаље до 1. августа т. г. (по старом) са потпуним исправама на потписатог обратити.

Из сједнице српско-православног црквено школског одбора број 46. ад 4.

Бијељина 17. маја 1892.

Ристо Јеремић.
1—4 288 предсједник.

ПАМУЧАРСКА И СРПСКО-ПЛАТНАРСКА ТРГОВИНА

ЈОВАНА Т. ЧАВИЋА

289 У НОВОМЕ САДУ 1—3

потребује спомоћника. Вичан тој струци, може одма ступити и треба одма.

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

ТОШЕ АРСЕНИЈЕВИЋА

292 У ПАНЧЕВУ 1—2

потребује једног млађег спомоћника, који одма ступити може.

За уређивање одговара **Ђорђе Бакаловић.**

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.